

KYYJÄRVEN KUNTA

Konserniohje

Sisällys

1. Konserniohjeen tarkoitus ja tavoite.....	3
2. Soveltamisala	3
3. Konserniohjeen käsittely ja hyväksyminen	4
4. Konserniohjeen sitovuus	4
5. Kunnan toimielinten ja viranhaltijoiden toimivallanjako	4
6. Kuntakonsernin talouden ja investointien suunnittelu ja ohjaus.....	5
7. Konsernivalvonnan ja raportoinnin sekä riskienhallinnan järjestäminen.....	5
8. Tietojensaantioikeuden turvaaminen, vaitiolovelvollisuus ja asiakirjajulkisuus	6
9. Velvollisuus hankkia kunnan kanta asiaan ennen päätöksentekoa	6
10. Konsernin sisäiset palvelut	8
11. Kunnan tytäryhteisöjen hallitusten kokoonpano ja nimittäminen	8
12. Vastuuvakuutukset	9
13. Kunnan tytäryhteisöjen hyvä hallinto- ja johtamistapa.....	9
14. Lahjoman vastaiset periaatteet	9
15. Tiedottaminen.....	9
16. Kuntakonsernin tarkastus	10
17. Voimaantulo.....	10

1. Konserniohjeen tarkoitus ja tavoite

Kunnan konserniohjeella luodaan puitteet omistajaohjaukselle kunnan tavoitteiden mukaisesti. Konserniohjeen tavoitteena on yhdenmukaistaa ohjauksen menettelytapoja ja tehostaa kuntakonsernin johtamisen edellytyksiä siten, että kuntakonsernia ja kunnan muuta toimintaa voidaan johtaa kokonaisuutena yhtenäisin periaattein ja kuntakonsernin kokonaisuuteen huomioon ottaen.

2. Soveltamisala

Konserniohje koskee Kyyjärven kuntaa ja sen tytäryhteisöjä. Kuntayhtymissä ja kunnan osakkuusyhteisöissä kunnan edustajien tulee pyrkiä siihen, että kunnan konserniohjeen periaatteita noudatetaan myös näissä yhteisöissä.

Kyyjärven kuntakonserniin kuuluvat tytäryhteisöt, joihin kunnalla on kirjanpitolain 1 luvun 5 §:n tarkoittama määräysvalta.

Kyyjärven kuntakonserniin kuuluvat seuraavat kunnan määräysvallassa olevat tytäryhteisöt:

- Kyyjärven Lämpö Oy
- Kiinteistö Oy Kyyjärven Liikekeskus
- Kyyjärven Vuokra-asunnot Oy
- Kyyjärven Paletti Oy

Kyyjärven kuntakonserniin kuuluvat seuraavat kuntayhtymät:

- Keski-Suomen liitto
- Keski-Suomen Sairaanhoidopiiri
- Sote-kuntayhtymä
- Äänekosken ammatillisen koulutuksen kuntayhtymä(POKE)

Luettelon ajantasaisuus tarkistetaan vuosittain tilinpäätösasiakirjan kohdassa: omistus muissa yhteisöissä.

3. Konserniohjeen käsittely ja hyväksyminen

Konserniohje käsitellään ja hyväksytään kunnan tytäryhteisöjen hallituksissa, samalla kukin tytäryhteisö sitoutuu konserniohjeen noudattamiseen kokonaisuudessaan.

4. Konserniohjeen sitovuus

Kuntakonsernissa hyväksytyjä konserniohjeita noudatetaan konserniin kuuluvissa tytäryhteisöissä, jollei niitä koskevasta pakottavasta lainsäädännöstä, yhtiöjärjestyksestä, sopimuksista tai säännöistä muuta johdu.

Käyttäessään omistajaohjausta kunta ottaa huomioon kutakin yhteisöä koskevaan lainsäädäntöön sisältyvän yhteisön omistajien yhdenvertaisen kohtelun periaatteet. Omistajaohjausta ei saa käyttää siten, että yhteisön päätös tai toimenpide on omiaan tuottamaan yhteisön toiselle omistajalle tai muulle epäoikeutettua etua yhteisön tai yhteisön toisen omistajan kustannuksella (yhdenvertaisuusperiaate).

Konserniohjeeseen perustuvien yksittäisten ohjeiden ollessa ristiriidassa yhteisöä koskevien säännösten, kuten yhteisö- tai kirjanpitolainsäädännön tai muun pakottavan lainsäädännön kanssa, noudatetaan voimassa olevaa lainsäädäntöä. Yhteisön johdon on ilmoitettava ristiriidasta välittömästi kirjallisesti kunnan keskushallintoon sekä kunnanjohtajalle.

Konserniohje ei muuta tytäryhteisöjen, osakkuusyhteisöjen tai kuntayhtymän johdon oikeudellista asemaa tai vastuuta.

5. Kunnan toimielinten ja viranhaltijoiden toimivallanjako

Konsernijohto, konsernijohdon tehtävät sekä toimivalta on määritelty kunnan hallintosäännössä.

Kyyjärven kunnan konsernijohtoon kuuluvat kunnanhallitus, kunnanjohtaja ja virkamiehet, joille konsernijohtamiseen liittyviä tehtäviä on delegoitu. Kunnanhallituksen tehtävänä on seurata kuntakonsernin ja konserniohjeiden toimivuutta. Kunnan teknisen johtajan tehtävänä on seurata toimialueensa tytäryhteisöjen omistajapolitiikan toteutumista ja raportoida tarvittaessa kunnanhallitukselle ja kunnanjohtajalle. Kunnanjohtajalla on oikeus osallistua tytäryhteisöjen tai vastaavan toimielimen kokouksiin läsnäolo-/puheoikeudella.

6. Kuntakonsernin talouden ja investointien suunnittelu ja ohjaus

Kunnanvaltuusto asettaa talousarviossa tytäryhteisöille toiminnan ja talouden tavoitteita, jotka on johdettu kuntastrategiasta ja siihen liittyvästä omistajapolitiikasta sekä yhteisön liiketoiminnasta. Yhteistyön tuloksena asetetuilla tavoitteilla pyritään varmistamaan, että tytäryhteisöjen toiminta on kuntakonsernin kokonaisedun mukaista. Tytäryhteisöjen taloussuunnitelmien tulee perustua valtuuston niille asettamiin tavoitteisiin. Tytäryhteisön hallitus vastaa asianmukaisen taloudenhoidon järjestämisestä sekä valtuustotason tavoitteiden määrittämisestä. Konsernijohto tukee toiminnallaan asetettujen tavoitteiden saavuttamista.

Kunnan talousarviossa ja -suunnitelmassa otetaan huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja veloitteet. Tytäryhteisöjen hallitusten tulee toimittaa kuntaan tiedot tytäryhteisöjen tulos-, rahoitus- ja investointisuunnitelmista sekä yhteisöjen toimintaan liittyvistä olennaisista riskeistä ja epävarmuustekijöistä. Tämän lisäksi tulee toimittaa tietoja mm. tulevista konserni- ja yhtiöjärjestelyistä, merkittävistä muutoksista mainittujen yhteisöjen liiketoiminnassa ja toimialassa sekä merkittävistä sitoumuksista.

Kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen tilinpäätöksen tulee olla muodoltaan ja rakenteeltaan sellainen ja valmistua siten, että kunta voi valmistella konsernitiilinpäätöksen kuntalain edellyttämällä tavalla. Tilinpäätöstiedot tulee antaa kunnan edellyttämässä määräajassa.

7. Konsernivalvonnan ja raportoinnin sekä riskienhallinnan järjestäminen

Sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa toteutetaan valtuuston hyväksymän sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet ja ohje -mukaisesti.

Konsernijohto seuraa säännöllisesti tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuutta. Kunnan tytäryhteisön on annettava kunnanhallitukselle kuntakonsernin taloudellisen aseman arvioimiseen ja sen toiminnan tuloksen laskemiseen tarvittavat tiedot. Tytäryhteisön tulee antaa seurantaa varten kunnalle puolivuositain raportti sille asetettujen tavoitteiden toteutumisesta, toiminnan ja talouden kehittymisestä sekä arvio niihin liittyvistä riskeistä. Raportti tulee antaa myös erikseen pyydettyä. Merkittävät poikkeamat hyväksytystä suunnitelmasta, talousarviosta ja rahoitusasemasta on raportoitava aina välittömästi konsernijohtolle. Tytäryhteisöllä tulee olla tätä varten riittävät talouden ja toiminnan seuranta- ja mittausjärjestelmät sekä yhteisön hallituksen hyväksymät sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimintaohjeet.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen kuuluu tytäryhteisöjen hallitusten vastuulle. Todennäköisesti realisoituvasta riskistä on raportoiva viipymättä konsernijohtolle. Tytäryhtiön on annettava konsernijohtoon pyynnöstä muitakin selvityksiä toiminnastaan ja taloudestaan.

Kuntakonserniin kuuluvien tytäryhteisöjen tilikauden tulee olla kalenterivuosi, ellei tästä poikkeamiseen ole erityistä syytä. Kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen kirjanpidossa ja tilinpäätöksessä tulee noudattaa soveltuvaa yhteisöoikeudellista lainsäädäntöä, kirjanpitolain mukaisia kirjanpito- ja tilinpäätössäännöksiä, kuntalain mukaisia konsernisäännöksiä sekä hyvää kirjanpitolapua. Tytäryhteisöt käyttävät konsernijohdon valitsemaa tilinpitopalvelua, ellei toisin sovita.

Tytäryhteisöjen tulee toimittaa kunnalle tiedot konsernitilinpäätöksen laatimista varten. Konsernijohto tai hallinto antaa tarkemmat ohjeet konsernitilinpäätöksen laatimiseksi tarvittavista tiedoista, laadinta-aikataulusta, tiedonannon määräajoista ja mahdollisista tiedonantopohjista tilinpäätös- ja toimintakertomustietojen ilmoittamisessa.

8. Tietojensaantioikeuden turvaaminen, vaitiolovelvollisuus ja asiakirjajulkisuus

Kunnan luottamushenkilöllä on oikeus saada kunnan viranomaisilta sen hallussa olevia tytäryhteisöjen toimintaa koskevia tietoja, joita luottamushenkilö pitää toimeensa tarpeellisina ja jotka viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain mukaan eivät ole vielä julkisia ja jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu. Tietopyyntö esitetään kirjallisesti konsernijohdolle, myös vastaukset tulevat konsernijohdon kautta. Luottamushenkilö ei saa luovuttaa tietojensaantioikeuden nojalla saamia tietoja eteenpäin, koska tiedot on tarkoitettu vain hänelle henkilökohtaisesti luottamustehtävän hoitamista varten.

Tytäryhteisön hallituksen jäsen, toimitusjohtaja, konsernihallinnon edustaja tai muu kunnan viranhaltija ei saa paljastaa ulkopuoliselle tytäryhteisön liikesalaisuuteen kuuluvaa asiaa. Saatua tietoa liikesalaisuudesta ei saa oikeudettomasti käyttää eikä ilmaista hankkiakseen itselleen tai toiselle etua ja toista vahingoittaakseen.

Hallituksen jäsen, toimitusjohtajan ja konsernihallinnon edustajan on lisäksi säilytettävä saamiaan asiakirjoja ja muuta tietoa huolellisesti ja niin, ettei ulkopuolisilla ole pääsyä liikesalaisuudeksi katsottavaan tietoon. Myös asiakirjoja tuhottaessa edellä mainittujen henkilöiden on toimittava niin, ettei ulkopuolisella ole pääsyä liikesalaisuudeksi katsottavaan tietoon.

Asiakirjoihin tulee merkitä, mikäli ne ovat salassa pidettäviä.

9. Velvollisuus hankkia kunnan kanta asiaan ennen päätöksentekoa

Yhteisön hallituksen/hallituksen puheenjohtajan/toimitusjohtajan on hankittava jo asian valmisteluvaiheessa kirjallinen kunnan/konsernijohdon kanta seuraaviin toimenpiteisiin:

- tytäryhteisön perustaminen
- yhteisön toiminta-ajatuksen, toiminnan tai juridisen rakenteen muuttaminen asioihin, jotka olennaisilta osin poikkeavat kuntastrategiassa ja talousarviossa tytäryhteisöille asetetuista tavoitteista
- yhteisön toiminnan muuttaminen siten, että yhteisö voi menettää hankintalainsäädäntöön tai oikeuskäytäntöön perustuvan sidosyksikköasemansa suhteessa kuntaan
- hallituksen yhtiökokoukselle tekemästä voitonjakoehdotuksesta
- yhtiöjärjestyksen ja sääntöjen muuttaminen
- toimitusjohtajan valinta ja palkkausjärjestelmä ja sen muutokset
- yhtiön henkilöstön kannustinjärjestelmä ja sen muutokset
- pääomarakenteen muuttaminen
- toimintaan nähden merkittävät investoinnit
- varsinaiseen toimintaan kuulumattomat tai siihen vain epäsuorasti liittyvät investoinnit ja niiden rahoitus
- kiinteistö- ja yrityskaupat
- osakkeiden merkintä, mikäli osakkeiden ostamista ja omistamista ei erityisesti annettu yhtiön tehtäväksi
- toimintaan nähden tärkeän omaisuuden tai oikeuksien (ml. immateriaalioikeudet) hankkiminen, myyminen, vuokraaminen, luovuttaminen tai panttaaminen
- lainanotto ja -anto sekä vakuuksien, takausten taikka muiden yhtiöitä sitovien merkittävien rahavelvoitteiden antaminen tai niiden ehtojen muuttaminen
- johdannaisinstrumenttien käyttö
- muuhun kuin yhteisön tavanomaiseen toimintaan kuuluvat tai epätavallisin ehdoin tehtävät sopimukset yhtiön ja sen osakkeenomistajan taikka hallituksen jäsenen välillä, kyseisten sopimusten muuttaminen sekä sopimukseen perustuvista oikeuksista luopuminen
- periaatteelliset tai taloudellisesti merkittävät sopimukset ja toiminnan laajakantoiset muutokset, merkittävät henkilöpoliittiset ratkaisut
- yhteisössä noudatettavan työehtosopimuksen valinta tai vaihtaminen
- eläkeyhtiön valinta ja vaihtaminen
- yhteisön omaisuuden luovuttaminen konkurssiin tai selvitystilaan taikka saneerausmenettelyyn hakeutuminen.

Tytäryhteisön hallituksen puheenjohtajan velvollisuutena on valvoa, että kanta tai mielipide on haettu ja että se kirjataan pöytäkirjaan siinä kokouksessa, kun kyseisestä asiasta tehdään päätös hallituksen kokouksessa.

Mikäli asiasta päättäminen kuuluu yhtiökokoukselle, konsernijohdon määrittämä taho

huolehtii siitä, että tarvittaessa pöytäkirjanotteeseen, jolla henkilö valtuutetaan edustamaan kuntaa yhtiökokouksessa, sisällytetään kunnan kannanotto asiaan.

Lopullinen päätösvalta ja vastuu kunnan kantaa edellyttämässä asiassa on aina yhteisön omalla päätöksentekoaikana, vaikka kunnan kanta päätettävään asiaan on hankittu ennen yhteisön päätöstä.

Kuntakonsernissa noudatetaan esteellisyyskysymyksessä kuntalain 97 §:n säännöksiä.

10. Konsernin sisäiset palvelut

Konsernin sisäisiä palveluja voivat olla esimerkiksi rahoitus- ja sijoitustoiminta, maksuliikenteen hoito, hankinnat, vakuuttaminen, henkilöstöhallinto, taloushallinto ja tietohallinto. Konserniin kuuluvien tytäryhteisöjen tulee selvittää tukipalveluja (esim. henkilöstöhallinto, taloushallinto, tietohallinto) hankkiessaan niiden kilpailukykyisyys ja palvelujen laatu.

Konserniin kuuluvien konserniyhteisöjen on noudatettava julkisista hankinnoista annettua lakia ja Kyyjärven kunnan yleistä hankintaohjetta. Konsernin hankinnoissa pyritään tarkoituksenmukaiseen yhteistyöhön konsernin sisällä. Hankintalain mukaan kuntien lisäksi myös kuntien määräysvallassa oleva yhteisö voidaan katsoa hankintalain tarkoittamaksi hankintayksiköksi, jonka tulee kilpailuttaa omat hankintansa hankintalain mukaisesti. Kuntakonsernin hankinnat ja omaisuuden luovutus on suoritettava hyvää hallintotapaa noudattaen. Hankintojen valmistelussa ja päätöksenteossa on huomioitava esteellisyysaika- ja säännökset.

Tytäryhteisö ei ilman kunnanhallituksen lupaa voi myöntää takauksia tai käyttää omaisuuttaan vakuutena. Lainan taikka takauksen tai muun vakuuden antamisessa tulee noudattaa kuntalain 129 §:n säädöksiä.

11. Kunnan tytäryhteisöjen hallitusten kokoonpano ja nimittäminen

Hallintosäännössä määritelty toimielin päättää hallitusjäsen ehdokkaiden nimeämisestä tytäryhteisöjen hallitukseen. Kunnanhallitus nimeää kunnan ehdokkaat tytäryhteisöjen hallitukseen sekä yhtiökokousedustajat ja antaa heille omistajaohjauksen edellyttämät toimintaohjeet.

Hallitusjäsen ehdokkaiksi tulee nimetä ja valita tasa-arvolain mukaisesti tasapuolisesti naisia ja miehiä. Tytäryhteisöjen hallitukseen nimetään kuntakonsernin ulkopuolisia henkilöitä, mikäli se on kuntakonsernin kokonaisedun näkökulmasta perusteltua.

Hallituksen ja toimitusjohtajan oikeudet ja velvollisuudet määräytyvät lähtökohtaisesti osakeyhtiölain ja yhtiöjärjestyksen mukaan, ja niitä voidaan täsmentää hallituksen työjärjestyksellä.

Tytäryhteisöjen hallituksella tulee kollektiivina olla toimialan tuntemuksen lisäksi riittävä liiketoiminnan ja talouden osaaminen sekä kyky ohjata toimitusjohtajaa yhteisölle asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi.

12. Vastuuvakuutukset

Tytäryhteisöllä on oltava riittävä vastuuvakuutus hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle, mikäli se on riskeiltä suojautumisen kannalta perusteltua.

13. Kunnan tytäryhteisöjen hyvä hallinto- ja johtamistapa

Konserniyhteisöjen tulee noudattaa hyvän hallinnon ja johtamistavan periaatteita siten, että ne varmistavat, että tytäryhteisöissä toteutuvat terveet liikeperiaatteet, riittävä avoimuus, taloustietojen oikeellisuus, asianmukainen sisäinen valvonta ja riskienhallinta ja että kunnan omistuksia hoidetaan tarkoituksenmukaisesti, luotettavasti ja tehokkaasti kuntakonsernin kokonaisuena turvaten.

14. Lahjoman vastaiset periaatteet

Tytäryhteisön on noudatettava hyvää liiketapaa kestityksen ja muun vieraanvaraisuuden tarjoamisen ja vastaanottamisen suhteen. Tytäryhteisön on noudatettava kunnan antamia ohjeita ulkopuolisten kustantamista matkoista ja muiden taloudellisten etujen vastaanottamisesta ja antamisesta.

Tytäryhteisöt eivät anna taloudellisesta tukea poliittiseen toimintaan.

15. Tiedottaminen

Kuntalain 29 §:n mukaisesti kunnan on tiedotettava kunnan toiminnasta asukkaille, palvelujen käyttäjille, järjestöille ja muille yhteisöille. Kunnan toiminta käsittää kunnan ja kuntakonsernin kunnan osallistumisen yhteistoimintaan tai muun omistukseen, sopimukseen ja rahoittamiseen perustuvan toiminnan.

Yhteisön tai säätiön on myös oma-aloitteisesti tiedotettava toiminnastaan ja taloudestaan. Ennen tietojen antamista yhteisön tai säätiön on arvioitava, voidaanko tiedot antaa aiheuttamatta yhteisölle haittaa. Tämän lisäksi kuntaa on informoitava ennen merkittävän asian julkiseksi tuloa. Yhteisöjä koskevasta tiedotuksesta vastaa yhteisöjen puolesta hallitus.

Yhteisöjä koskevasta tiedotuksen tarkoituksenmukaisesta järjestämisestä vastaa yhteisön puolesta hallitus ja toimitusjohtaja sekä kunnan puolella kunnanhallitus ja kunnanjohtaja. Tiedottamisessa ja tietojen antamisessa yhteisöjä koskevissa asioissa tulee huomioida kunnan yleiset tiedotusperiaatteet sekä julkisuus- ja salassapitosäännökset.

16. Kuntakonsernin tarkastus

Kunnan tytäryhteisön tilintarkastajaksi valitaan kunnan tilintarkastusyhteisö. Tilintarkastajien tulee olla auktorisoituja. Tytäryhteisöjen on huomioitava tämä asia yhteisöjen yhtiöjärjestyksissä.

Tarkastuslautakunta arvioi kuntakonsernille asetettujen tavoitteiden toteutumista sekä huolehtii kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta.

Tarkastuslautakunnalla on oikeus pyytää ja saada tytäryhteisöiltä tietoja valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumisen ja kuntakonsernin tuloksellisuuden arviointia varten. Tarkastuslautakunta voi kutsua tytäryhteisön toimitusjohtajan tai vastaavassa asemassa olevan henkilön tai toimielimen jäsenen kuultavaksi lautakunnan kokoukseen. Tarkastuslautakunnan jäsen ei saa paljastaa haltuunsa saamaa salassa pidettävää tietoa sivulliselle.

Sisäisellä tarkastuksella on oikeus pyytää ja saada tytäryhteisöiltä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointi- ja kehittämistoiminnan sekä muun tarkastustoiminnan edellyttämät tiedot. Sisäisellä tarkastuksella on oikeus tarkastaa tytäryhteisön toimintaa ja taloutta sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämiseen liittyviä prosesseja. Sisäisen tarkastuksen tekijä ei saa paljastaa sivulliselle haltuunsa mahdollisesti saamaansa salassa pidettävää tietoa.

17. Voimaantulo

Konserniohje tulee voimaan 18.2.2019 kunnanhallituksen hyväksymisen jälkeen ja on voimassa toistaiseksi.